

Brussel, 15 mei 2023

Vergelijking van de elektriciteits- en aardgasprijzen begin 2023 in België en de ons omringende landen

In gezamenlijke opdracht van de vier energieregulators, voerde PWC een vergelijkende studie uit naar de elektriciteits- en aardgasprijzen in België en de ons omringende landen (Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk). Dit rapport gaat over de prijzen van begin 2023 en maakt ook de vergelijking met de prijzen van vorig jaar.¹

Dit zijn de belangrijkste conclusies van het rapport:

- Belgische gezinnen en bedrijven op het laagspanningsnet betalen, in tegenstelling tot vorig jaar, minder voor elektriciteit dan in de meeste van onze buurlanden.
- Ook Belgische bedrijven op het middenspanningsnet betalen over het algemeen minder voor elektriciteit dan in de ons omringende landen.
- Alle landen kennen kortingen en/of prijsplafonds toe aan elektro-intensieve bedrijven. Enkel het Verenigd Koninkrijk doet dat niet. Dat is veruit het duurste land. De mogelijke kortingen in Duitsland en Frankrijk zijn hoger dan in België. Daardoor betalen elektro-intensieve bedrijven in België doorgaans meer. Vlaanderen vindt iets meer aansluiting bij de buurlanden. Voor niet-elektro-intensieve bedrijven bevindt België zich in de middenmoot en blijft het Verenigd Koninkrijk bij uitstek het duurst.
- Belgische gezinnen betalen minder voor aardgas dan in onze buurlanden.
- Voor Belgische bedrijven ligt de aardgasfactuur meestal in lijn met die van hun buitenlandse tegenhangers. Voor kleinere bedrijven in België is de aardgasfactuur competitiever dan voor grote bedrijven.

Lage elektriciteitsfactuur voor Belgische gezinnen en kmo's in vergelijking met de buurlanden

De elektriciteitsfactuur voor gezinnen en bedrijven aangesloten op laagspanning is in 2023 gedaald ten opzichte van vorig jaar (zie Figuur 1). Dat is zowel in België als onze buurlanden het geval, met uitzondering van Frankrijk. Wel zijn de prijzen net als in 2022 significant hoger dan in de jaren daarvoor. De reden daarvoor zijn de hoge prijzen op de groothandelsmarkten voor elektriciteit.² Overheidsmaatregelen, zoals de btw-verlaging op elektriciteit naar 6% in België (eerst tijdelijk en intussen permanent), verlagen de factuur.

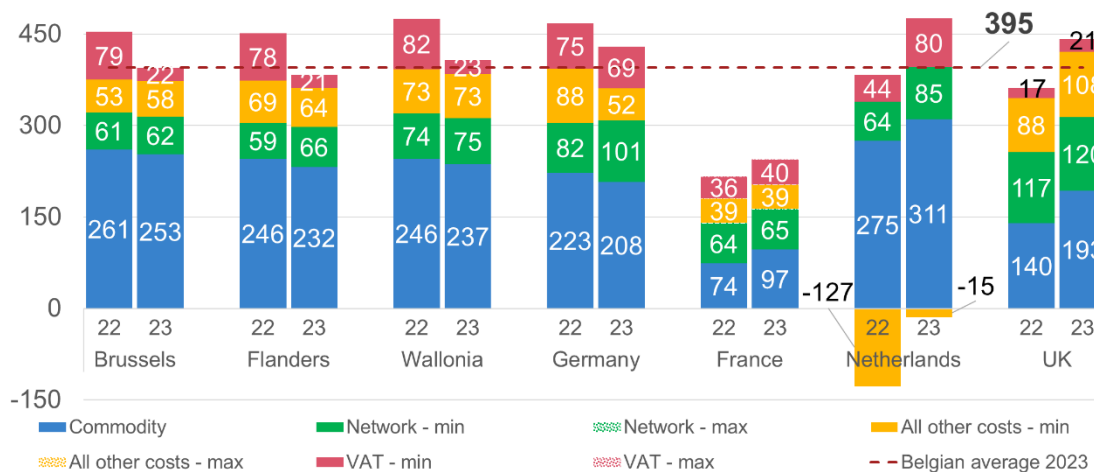
¹ De in dit rapport gebruikte elektriciteits- en aardgasprijzen zijn prijzen van januari 2023, behalve voor gezinnen gaat het om prijzen van februari 2023. Dat komt door de manier waarop de prijsgegevens werden verzameld. Die gegevensverzameling ging eind januari van start, toen de prijsvergelijkingsinstrumenten in sommige landen/regio's al de prijzen van februari 2023 weergaven. Om een vertekening bij het vergelijken te voorkomen, werd besloten om voor gezinnen in alle landen/regio's de prijzen van februari 2023 te gebruiken.

² De groothandelsprijzen voor elektriciteit waren begin 2023, de periode die in de studie bekeken wordt, een stuk lager dan tijdens de piek in het vroege najaar van 2022 maar waren nog altijd beduidend hoger dan in de jaren voor de energiecrisis.

In tegenstelling tot vorige jaren hebben Belgische gezinnen en bedrijven aangesloten op laagspanning de laagste elektriciteitsfactuur, op Frankrijk na.³ Daar blijft het standaardproduct voor gezinnen gereguleerd door de overheid.

Binnen België betalen Vlaamse gezinnen en kmo's het minst voor elektriciteit, op de voet gevolgd door Brussel en Wallonië. De netkosten, toeslagen en heffingen bleven relatief stabiel in de drie Belgische regio's.

Figuur 1. Elektriciteitsfactuur voor een gezin met een verbruik van 3.500 kWh/jaar (2022 en 2023, in euro/MWh)⁴

Competitieve elektriciteitsprijzen voor bedrijven op het middenspanningsnet

Voor het tweede jaar op rij betalen grotere professionele en industriële verbruikers, aangesloten op middenspanning, in België meer voor de energiecomponent. Die stijging zien we ook in onze buurlanden, behalve in Duitsland, dat een prijsplafond invoerde.

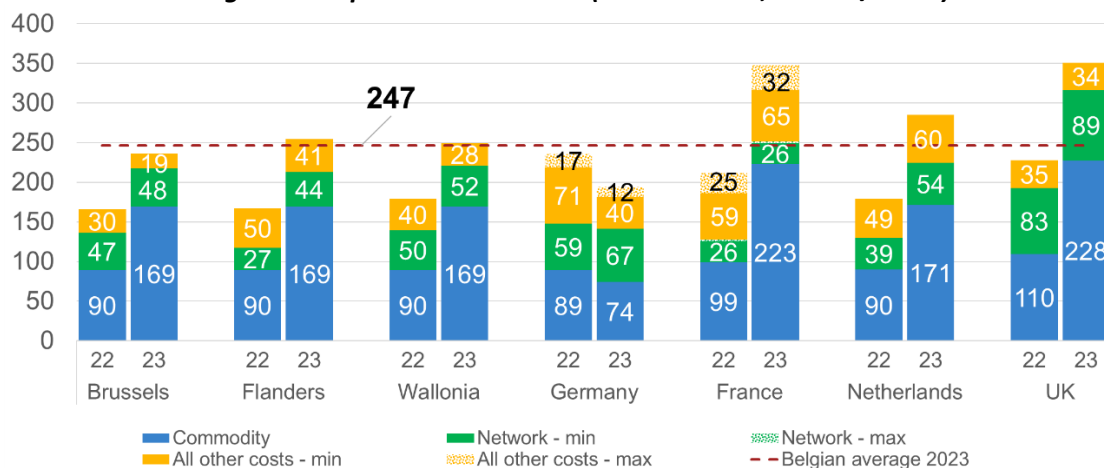
In Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk betalen grotere professionele en industriële verbruikers een stuk meer dan in België. Ten opzichte van 2022 scoort België ook voor deze groep verbruikers beter in de prijsvergelijking met andere landen. Dat komt onder andere door de tijdelijke verlaging van de bijzondere accijnzen specifiek voor die doelgroep. Op Duitsland na is België het goedkoopste land.

In België is Brussel de goedkoopste regio voor bedrijven op middenspanning, gevolgd door Wallonië en daarna Vlaanderen. Dat komt in dit geval voornamelijk door de lagere heffingen en toeslagen.

³ Voor de berekening van de energiecomponent wordt in België in 2023 een nieuwe methode gebruikt. Die methode houdt rekening met de verwachte energieprijzen voor de komende 12 maanden en niet, zoals in voorgaande jaren, met historische prijzen.

⁴ De categorie "commodity" (blauw) bevat de kosten die de leveranciers aanrekenen voor het aankopen of produceren van elektriciteit. In de categorie "network" (groen) zitten alle kosten die de netbeheerders aanrekenen voor het beheer van het distributie- en transmissienet, of die daaraan gerelateerd zijn, zoals de kosten van meteropnames. Andere kosten die de netbeheerders aanrekenen, zoals kosten van openbaardienstverplichtingen en toeslagen, zijn ondergebracht in de categorie "all other costs" (geel). In die categorie zitten ook heffingen en belastingen van overheden en kosten van openbaardienstverplichtingen die de leveranciers aanrekenen. De overblijvende categorie "VAT" (rood) gaat om de btw.

Figuur 2. Elektriciteitsfactuur voor een bedrijf met een verbruik van 160 MWh/jaar, aangesloten op het distributienet (2022 en 2023, in euro/MWh)

Gemengd beeld voor de elektriciteitsfactuur van bedrijven op het hoogspanningsnet

Ook bedrijven aangesloten op hoogspanning of grote industriële verbruikers betalen begin 2023 meer voor de energiecomponent, vergeleken met vorig jaar. Dat zien we in alle landen.

In Frankrijk en Duitsland zijn de zuivere elektriciteitsprijzen competitiever dan in België (zie Figuur 3). Dat komt door overheidsmaatregelen die de prijzen verlagen in Frankrijk (het ARENH-mechanisme⁵) en Duitsland (een prijsplafond). Nederland is op vlak van de energiecomponent iets duurder dan België. Het Verenigd Koninkrijk is beduidend duurder.

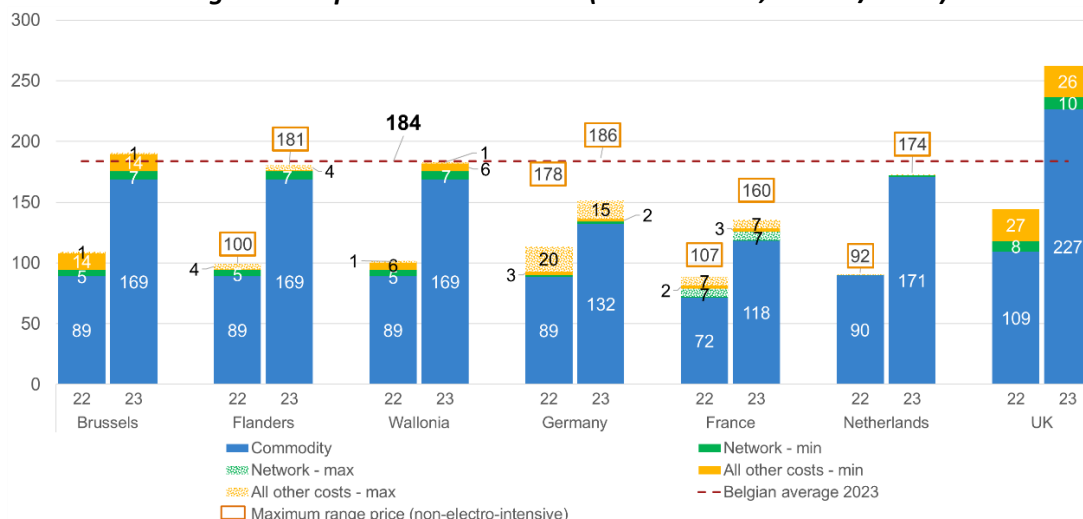
Voor de grote elektriciteitsverbruikers is het belangrijk een onderscheid te maken tussen elektro-intensieve en niet-elektro-intensieve bedrijven:

- België, Frankrijk, Duitsland en ook Nederland passen allerlei (gedeeltelijke) vrijstellingen toe op heffingen en/of toeslagen voor elektro-intensieve bedrijven. Het Verenigd Koninkrijk doet dat niet.
- Voor niet-elektro-intensieve bedrijven zijn er minder maatregelen. Daarom zijn de verschillen tussen landen voor die groep doorgaans kleiner. België bevindt zich voor niet-elektro-intensieve gebruikers in de middenmoot. Het Verenigd Koninkrijk blijft bij uitstek het duurst.

Binnen België is Vlaanderen de meest competitieve regio, maar de verschillen zijn klein. Vlaanderen heeft een plafond op de quotumplicht voor groenestroomcertificaten en warmte-krahtcertificaten voor elektro-intensieve bedrijven.

⁵ ARENH staat voor "Accès Régulé à l'Électricité Nucléaire Historique" of "Gereguleerde Toegang tot Historische Kernenergie". Dat is een mechanisme waarmee alle alternatieve leveranciers elektriciteit kunnen afnemen van EDF, de historische elektriciteitsleverancier in Frankrijk, onder door de overheid vastgestelde voorwaarden.

Figuur 3. Elektriciteitsfactuur voor een industrieel bedrijf met een verbruik van 500 GWh/jaar, aangesloten op het transmissienet (2022 en 2023, in euro/MWh)

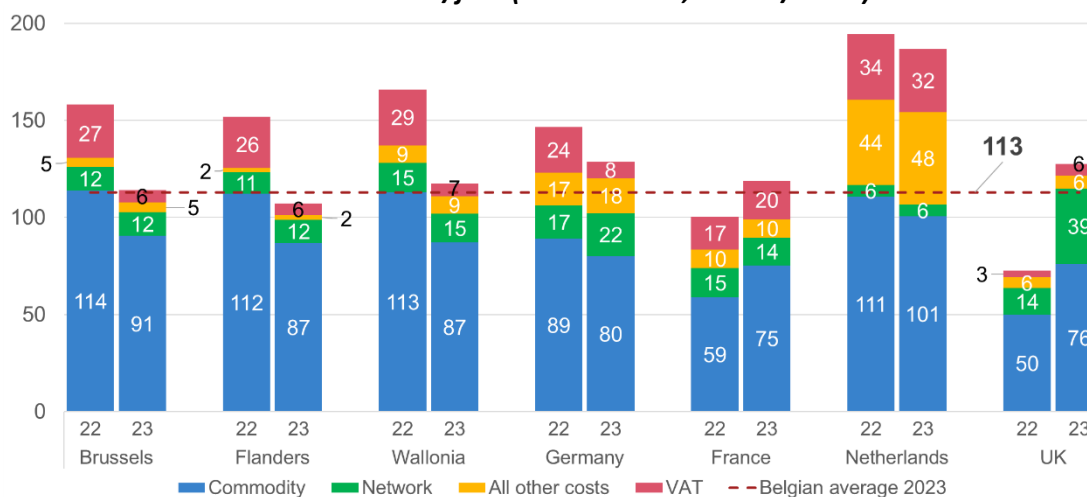

Lagere aardgasfactuur voor gezinnen in België dan in de buurlanden

Voor gezinnen is België in 2023 het goedkoopste land voor aardgas, op de voet gevolgd door Frankrijk. In vergelijking met de buurlanden zijn de netkosten, heffingen en toeslagen laag in België. De btw-verlaging op aardgas naar 6% speelt een belangrijke rol in dat verschil. Nederland is het duurste land voor gezinnen. Dat ligt voornamelijk aan de hogere energiecomponent. Na Nederland volgt het Verenigd Koninkrijk. Daar wegen de netkosten meer door dan in de andere landen.

Binnen België is Vlaanderen iets goedkoper dan Brussel en Wallonië door lagere heffingen en toeslagen.

Figuur 4. Aardgasfactuur voor een gezin met een verbruik van 23.260 kWh/jaar (2022 en 2023, in euro/MWh)

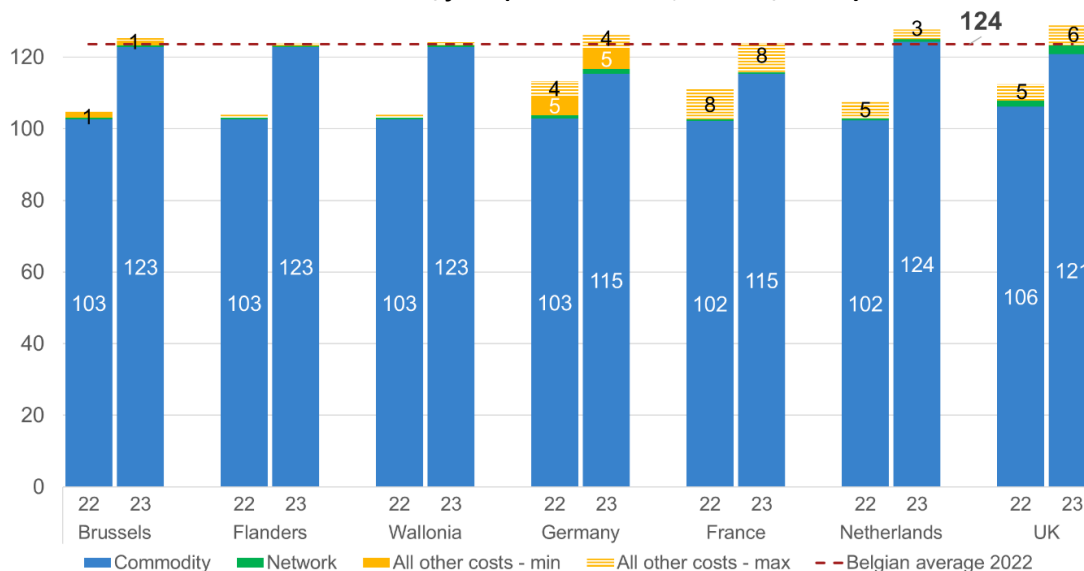

Competitieve aardgasprijzen voor bedrijven

Ook dit jaar zien we een stijging van de aardgasfactuur voor industriële verbruikers in alle onderzochte landen/regio's.

Globaal genomen is België opnieuw concurrentieel voor aardgas, dankzij de relatief lage heffingen, toeslagen en netkosten. Omdat de energiecomponent sterk doorweegt in de totale factuur zijn de verschillen tussen de landen erg klein. Voor kleinere bedrijven in België is de aardgasfactuur competitiever dan voor grote bedrijven.

Figuur 5. Aardgasfactuur voor een industrieel bedrijf met een verbruik van 2.500 GWh/jaar (2022 en 2023, in euro/MWh)

Betaalbaarheid energiefactuur voor kwetsbare gezinnen

De studie vergelijkt het aandeel van het beschikbaar inkomen dat gezinnen in België en onze buurlanden besteden aan hun energiefactuur. Daarbij wordt rekening gehouden met de sociale energiemaatregelen in elk land, zoals de btw-verlaging op elektriciteit en aardgas of de toekenning van diverse premies of verlaagde tarieven.

Begin 2023 geven Belgische gezinnen met een gemiddeld inkomen (na aftrek van woonlasten) ongeveer 6,7% van hun inkomen uit aan de energiefactuur. Enkel in Frankrijk is dat minder (6,4 %).

Voor Belgische gezinnen met de laagste inkomens maakt de energiefactuur een kleiner deel (ongeveer 7%) uit van hun inkomen dan in onze buurlanden. In Nederland, tweede in de rij, bedraagt het aandeel van de energiefactuur in het inkomen van de meest kwetsbare gezinnen ongeveer 16%. In België genieten kwetsbare gezinnen van het sociaal tarief. Dat zorgt voor aanzienlijke prijsverlagingen op hun energiefactuur.

Competitiviteit van industriële sectoren

De studie analyseert ook de impact van de energieprijzen op het concurrentievermogen van de belangrijkste industriële sectoren in België.

Houden we rekening met de combinatie van de elektriciteits- en aardgasfactuur, dan is de concurrentiepositie van Belgische bedrijven in vergelijking met onze buurlanden (inclusief het Verenigd Koninkrijk) verslechterd ten opzichte van vorig jaar:

- In Brussel en Wallonië hebben niet-elektro-intensieve bedrijven in de meeste van de bestudeerde industriële sectoren een concurrentievoordeel, maar ondervinden elektro-intensieve bedrijven een concurrentienadeel.
- In Vlaanderen hebben zowel elektro-intensieve als niet-elektro-intensieve bedrijven een concurrentievoordeel. Dat voordeel is licht gedaald ten opzichte van 2022.

Studie

Deze gezamenlijke studie van de vier regulatoren is een vervolg op de prijsvergelijkingsstudies van 2020, 2021 en 2022.

Meer informatie vindt u in [de studie op onze website](#).

Perscontact

VREG

Leen Vandezande

+32 485 27 88 35

leen.vandezande@vreg.be

CREG

press@creg.be

BRUGEL

Adeline MOERENHOUT

+32 2 563 02 26

amoerenhout@brugel.brussels

CWaPE

Anne-Elisabeth SPRIMONT

+32 81 33 08 32

a-e.sprimont@cwape.be

Over VREG

VREG is de onafhankelijke autoriteit van de Vlaamse energiemarkt van vandaag en morgen. We reguleren, controleren, informeren en adviseren.

www.vreg.be

Over CREG

La CREG est l'organisme fédéral pour la régulation des marchés de l'électricité et du gaz naturel en Belgique. Outre sa mission de conseil auprès des autorités publiques, la CREG est notamment chargée de surveiller la transparence et la concurrence sur les marchés de l'électricité et du gaz naturel. Par ailleurs, la CREG veille à ce que la situation des marchés vise l'intérêt général et cadre avec la politique énergétique globale, en tenant toujours compte des intérêts essentiels des consommateurs.

www.creg.be

Over BRUGEL

BRUGEL est l'autorité bruxelloise de régulation dans les domaines de l'électricité, du gaz et du contrôle du prix de l'eau.

www.brugel.brussels

Over CWaPE

La CWaPE, la Commission wallonne pour l'Energie, est le régulateur wallon des marchés de l'électricité et du gaz. La CWaPE est investie d'une mission de conseil auprès des autorités publiques et d'une mission générale de surveillance et de contrôle. Elle est indépendante et veille à la protection de tous les consommateurs.

www.cwape.be